371.

Lit. Devan. Charta Ind. Foll. 39. Long. $13\frac{1}{2}$. Lat. $5\frac{1}{2}$.

Foll. 1–22. (linn. 9.) *Lingaviṣeshavidhis*, de substantivorum genere tractatus, *Vararuchi* auctori tributus. Incipit: पाशांकुशप्रभृतिभूषणभूषितांगीं सर्वांगरम्यरमणीयविचित्रवेषां ब्रह्मादिसेवितपदां कमनीयरूपां दुर्गां भजामि सततं त्रिपुरारिसेव्यां १ शब्दा बहुविधा लोके संति यद्यपि विस्तरात् तथापि केचिद्गद्यंते छात्रा भावत्कहेतवे २ जातिशब्दाः क्रियाशब्दा गुणशब्दास्तथापरे संज्ञाभेदा भवंत्यत्र संक्षेपादुच्यते विधिः ३ गौरश्वः पुरुषो हस्ती शकुनि(r)ब्राह्मणस्त्विति एधते शयते शेते भवतीत्येवमादयः ४ रक्तः श्वेतो वुंदः कृष्णः एवं डित्थकपित्थवत् पुंसि केचित्स्त्रियामन्ये क्लीवे केचिदुदीरिताः ५

Decem distichis praefatus, auctor octoginta regulas, Áryámetro scriptas, de substantivorum genere tradit, nullum ordinem certum secutus, sed promiscue genera varia tractans. Atque modo suffixorum rationem habet, velut regula XI. omnia substantiva in त्व desinentia, paucis exceptis, neutra esse dicuntur; modo synonyma conjunguntur; modo vocabula, eadem consonanti terminata, enumerantur etc. Neutiquam tanto nomine dignus est libellus. Suffixa eandem atque apud Páṇinim formam gerunt. Speciminis causa regulas nonnullas exscripsi:

यावान्कश्चित्त्वांतः शब्दोऽत्र नपुंसके हि बोद्धव्यः।
वर्जं हि पुत्रमंत्रश्चित्रानेवं गरित्वं (?) च ॥११॥
विडवर्णौ स्त्री ज्ञेया सास्नावीथ्यौ च नीविभेर्यौ च।
मंजूषा गंडूषा मूषा परिषद्गुहा चैव ॥६५॥
दर्पणमृदंगजठराः पुंस्युक्ताः कुंतकुतुपधूमाश्च।
व्रातह्रददंडांकुशकटाक्षसंग्रामविटपाश्च ॥७१॥

Ad definiendam opusculi aetatem sextum prooemii distichon respiciendum est, quo auctor fontes suos indicavit:

Dṛishṭá *Jaiminikoshasútrarachaná, Kátyáyaníyaṁ* tathá,
Vyásíyaṁ, Kaviṣankaraprabhṛitibhir yad bháshitaṁ niṣchayát,
Yach *chánandakavipravírarachitaṁ*, baddhaṁ cha yad *Daṇḍiná*,
Yad *Vátsyáyana-Ṣáṣvatádikathitaṁ*, kurve 'bhidhánádbhutam.

Quodsi prooemium ab aphorismorum auctore profectum est, Vararuchim *nostrum*, qui Ṣankaram, Ánandam et Daṇḍinem laudet, ad Bhojae licet tempora relegabimus, non vero eundem esse existimabimus, cujus de genere libro Amara usus esse dicitur. Hoc pro certo haberi potest, aphorismos tales, quales in libro nostro legantur, jam ante seculum XIII. innotuisse.

Commentarius, qui inde a regula XI. additus est, a quo compositus sit, non constat. Plerumque nihil aliud continet, nisi substantivorum per synonyma explicationem. Ad restituendum autem sútrarum textum satis utilis erit. De aetate ejus certius fortasse judicium ferri poterit, quum disticha tria, quae ad regulas 14. 16. 23. citantur, unde desumta sint, repertum erit. Sunt vero haec:

वसंते शीतभीतेन कोकिलेन वने रुतं।
अंतर्जलगताः पद्माः श्रोतुकामा इवोत्थिताः ॥

नेहागमोऽस्ति शलभस्य न मारुतस्य स्नेहक्षयोऽपि न भवेत्प्रथमे प्रदोषे।
अव्यक्तवस्तुपुरुषप्रतिबोधितेन पारावतेन पतता कृतमंधकारं ॥

जघनाभरणे स्त्रीणां करिणां मध्यबंधने।
अवस्थासु च हर्म्याणां नित्यं कक्षा व्यवस्थिता ॥

In fine libri haec leguntur: इति श्रीमदखिलवाग्विलासमंडितसरस्वतीकंठाभरणानेकविशरणश्रीनरपतिसेवितविक्रमादित्यकिरीटकोटिनिघृष्टचरणारविंदाचार्यवररुचिविरचितो लिंगविशेषविधिः समाप्तः ॥

Apographon nostrum e codice non accurato, qui nunc in Museo Soc. As. Calcuttensis asservatur, anno 1821 transscriptum est. (Wilson 256^b.)

372.

Lit. Devan. Charta Europ. Foll. 327. Long. $11\frac{1}{2}$. Lat. 9. Linn. 19.

Inest in hoc codice pars prior *Mádhavíyadhátuvṛittis*, quo libro *Sáyaṇa* radicum collectionem commentario uberrimo illustravit. Librum a Sáyaṇa ipso conscriptum et Mádhavae fratri dedicatum esse, e disticho 13. praefationis apparet: तेन मायणपुत्रेण सायणेन मनीषिणा। आख्यया माधवीयेयं धातुवृत्तिर्विरच्यते ॥ Praemissa longiore de verborum conjugatione dissertatione, radices singulas ita percenset, ut grammaticorum antiquiorum opiniones laudet, conjugationis formas principales enumeret, derivata a radicibus facta, quatenus in libris Páṇiníyis leguntur, plurima afferat. De auctoribus a Sáyaṇa citatis Westergaard in libro 'Radices linguae Sanscritae' inscripto optime disseruit.

Radices hoc volumine tractatae hisce in foliis reperiuntur. भू inde a 1. ad 48^a; एध 48^a; स्पर्ध 50^a; गाधृ 52^a; बाधृ 53^b; नाधृ 54^a; दध 58^a; स्कुदि 59^b; श्विदि 60^a; वदि 60^a; भदि 60^b; मदि 60^b; स्पदि 61^a; क्लिदि 61^a; मुद 61^b; दद 62^b; ष्वद स्वर्द 63^a; उर्द 64^a; कुर्द खुर्द गुर्द गुद 64^a; घूद 64^b; ह्राद 65^a; ह्लादी 65^b; स्वाद 65^b; पर्द 65^b; यती 66^a; जुतृ 66^a; विथृ वेथृ 66^b; अथि 66^b; ग्रथि 67^a; कत्थ 67^a; अत 67^a; चिती 69^a; च्युतिर् 69^b; च्यौतिर् 70^a;